

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den nuværende uddannelsesstøtte giver de uddannelsessøgende for lidt at leve af. Den enkelte er afhængig af støtte fra forældre og løn fremskaffet gennem erhvervsarbejde. For unge, der er myndige, er det et principielt problem, at de fortsat skal være afhængige af forældrene, og for gennemførelsen af uddannelsen er det hæmmende, at der skal gennemføres et erhvervsarbejde. Dertil kommer, at netop de uddannelsessøgende optager arbejdspladser for andre.

Et centralt problem i 80'ernes ungdomspolitik er, at der fortsat er en forholdsvis stor gruppe unge, der aldrig påbegynder en uddannelse efter folkeskolen, og problemet forstærkes af, at en stigende del heller ikke afslutter den påbegyndte ungdomsuddannelse. En væsentlig årsag til dette er en mangelfuld uddannelsesstøtte, der dels belaster økonomisk svagt stillede forældre og dels animerer til erhvervsarbejde, der igen forringer den tid, som anvendes på uddannelsen.

Landets økonomiske situation er imidlertid alvorlig, hvilket begrænser mulighederne for øgede offentlige udgifter. Samtidig skal de aktuelle økonomiske problemer ikke forhindre nødvendige strukturreformer, der fremmer investeringer i ny teknologi og deraf følgende i uddannelsessystemet. Et centralt investeringsområde er her de økonomiske vilkår, hvorunder uddannelsessøgende kan gennemføre en uddannelse.

Socialdemokratiet mener, det er nødvendigt at gennemføre hurtige forbedringer i det samlede rådighedsbeløb, som den enkelte uddannelsessøgende kan modtage. Men socialdemokratiet erkender også, at tiden er løbet fra de reformer, som hovedsagelig består i at øge de offentlige udgifter. Det tillader landets økonomiske situation og statens finanser ikke længere. I tidligere forslag til ændring af uddannelsesstøtten havde socialdemokratiet antaget, at der dog så var mulighed for at mildne vilkårene for de uddannelsessøgende ved at overføre offentlige midler fra andre områder. Det gjorde partiet senest ved fremsættelse af ændrings-

forslag til forslaget til finanslov for 1985. Men disse ændringsforslag blev stemt ned.

Da socialdemokratiet ikke mener, at en reform af uddannelsesstøtten kan afvente næste folketingsvalg, fremsætter partiet derfor et forslag, som kan holdes inden for de nuværende bevillingsrammer, selv om det rummer meget væsentlige forbedringer for de uddannelsessøgende.

Ved udformningen af det nye system har det for socialdemokratiet været magtpåliggende

- at hovedsigtet med reformen måtte være at indføre en egentlig løn under uddannelsen,
- at alle uddannelsessøgende sikredes en indkomst på størrelse med den gennemsnitlige lærlingeløn, for tiden ca. 5.000 kr. om måneden,
- at alle uddannelsessøgende opfattes som selvstændige mennesker, som modtog deres uddannelsesløn uafhængigt af forældreindkomsten,
- at de bånd, der af statsfinansielle grunde i en overgangsperiode måtte lægges på udbetalingerne af uddannelseslønnen, ikke måtte slå sig til med reformen i stykker, og
- at ordningen rent administrativt blev så menneksvevlig og papirløs som muligt.

For at holde de bevillingsmæssige rammer har man ikke kunnet lade den egentlige - i forslaget kaldet den almindelige - uddannelsesløn beslaglægge mere end de nuværende bevillinger til stipendier og ungdomsydelse. Det er baggrunden for, at der kun har kunnet foretages en begrænset forhøjelse af de beløb, som under det nuværende system kaldes stipendier. Det er ligeledes forklaringen på, at den almindelige uddannelsesløn kun kan ydes under de første to år af en videregående uddannelse. Endelig er det også her, man skal finde forklaringen på, at man under ungdomsuddannelserne alene har kunnet gøre den almindelige uddannelsesløn uafhængig af forældreindtægten for uddannelsessøgende over 21 år, samt at man har måttet nøjes med 60 pct. for de uddannelsessøgende under 18 år. Alle disse bånd kan dog gradvis løses, efterhånden som den statsfinansielle situation efter et folketingsflertals mening måtte tillade det.